ΕΚΛΕΚΤΕΣ ΣΕΛΙΔΕΣ

ΑΠΟ ΤΗ ΣΥΛΛΟΓΗ ΤΟΥ ΓΑΛΛΟΥ ΖΑΝΤΙΖΟΝ

ΑΝΑΤΟΛΙΤΙΚΕΣ ΙΣΤΟΡΙΕΣ

Τὸ ἀδειανὸ θησαυροφυλάκιο τοῦ σουλτάνου κι' ὁ πονηρὸς ἀλχημιστής. Τὸ περίφημο «ντζαλεμπουτί» κι' ἡ ἀγορά του. Ὁ σουλτάνος ἀκέμα περιμένει! Ὁ ντερβίσης καὶ τὸ τεφτέρι τῶν τρελλῶν! Ὁ Τοῦρκος κι' ὁ ἀγαπημένος σκύλος του. Ἕνας φανατικὸς κατῆς. Τὸ κόλπο τοῦ φτωχοῦ νοικοκύρη. Ἀθῶος ὁ κατηγορούμενος! κλπ. κλπ.

Ὁ θησαυροφυλάκιο ἦταν ἀδειανὸ κι' ὁ Σουλτάνος Μαχμοὺτ εἶχε συγκαλέσει τὸ συμβούλιο τοῦ στέμματος, γιὰ νὰ σιζητήσοιν τί ἐπείγοντα μέτρα ἔπρεπε νὰ λάβοιν γιὰ ν' ἀντιμετωπίσοιν τὴν κατάσταση. Κι' ἐνῶ οἱ ὑπουργοὶ ἀνέπτυσσαν, καθένας μὲ τὴ σειρά του, διάφορα συστήματα νέας φιλολογίας, ζήτησε το λόγο κι' ἕνας ξένος, περαστικὸς ἀπ' τὴ Σταμπούλ, ποὺ εἶχε κληθῆ κι' αὐτὸς στὸ συμβούλιο, ἐπειδὴ εἶχε παρουσιαστῆ ὡς τραπεζίτης καὶ σπουδαῖος ἀλχημιστὴς ποὺ ἤξερε τὸ μυστικὸ τῆς κατασκευῆς τοῦ χρυσαφιοῦ.

Ὁ ἀλχημιστής, λοιπόν, μίλησε καὶ εἶπε πὼς μποροῦσε νὰ τοὺς φτειάξη χρυσάφι ὅσο ἤθελαν. Τότε ὁ Σουλτάνος τὸν διάταξε νὰ κάνη ἕνα πείραμα μπροστά τους καὶ νὰ ἀποδείξη τοὺς ἰσχυρισμούς του, ἀλλιῶς θὰ τὸν κρεμοῦσε...

Ὁ ξένος ἔχασε τὴν ψυχραιμία του. Σήκωσε τὰ μανίκια του, ἀνασκουμπώθηκε καλὰ καὶ τοὺς εἶπε:

—Φέρτε μου ἀμέσως, μόνο τέσσερες οὐγγιὲς κανέλλα, πέντε γαρύφαλλα, δέκα μοσχοκάρυδα καὶ πεντῆντα «ντζαλεμπουτί»...

—Τ' εἶν' αὐτὸ τὸ «ντζαλεμπουτί»; ρώτησε ὁ Σουλτάνος. Πρώτη μου φορὰ τ' ἀκούω!...

—Ναί, Σουλτάνε μου, «ντζαλεμπουτί»! ξαναεῖπε σοβαρὰ ὁ ξένος.

Καὶ τοὺς ἐξήγησε πὼς ἦταν μιὰ χρυσάσκονη, ποὺ ποιοῦνταν στὶς Ἰνδίες διὰ γρόσια τὴν ὀκᾶ...

—Νὰ στείλετε στὸ παζάρι, εἶπε στὸ τέλος. Σὲ τάδε σοκάκι, στὸ δεῖνα μαγαζί, ποὺ βρίσκεται στ' ἀριστερό σας χέρι, θὰ βρῆτε «ντζαλεμπουτί»...

Πῆγαν ἀμέσως στὸ μέρος ποὺ τοὺς ὑπέδειξε καὶ, πραγματικά, μὲ διάφορες μυστηριώδεις προφυλάξεις, ὁ ἔμπορος τοὺς ἔδωσε τὴ χρυσόσκονη ποὺ ζήτησαν.

Ὁ ξένος, τότε, ἔκανε τὸ πείραμα μπροστά τους, κι' ἀληθινά, ὁ Σουλτάνος, ἔκθαμβος, ἔβαλε κάτω ἀπ' τὰ δάχτυλα τοῦ ἀλχημιστοῦ, νὰ τρέχη χρυσάφι—ἀτόφιο, γνήσιο κι' ἀστραφτερὸ χρυσάφι...

—Σὲ κάνω ὑπουργό μου τῶν Οἰκονομικῶν! φώναξε, ἀπάνω στὸν ἐνθουσιασμό του ὁ Σουλτάνος στὸν ξένο ἀλχημιστή.

Κι' ἔτριβε ἀπὸ χαρὰ τὰ χέρια του, γιατὶ τοῦ φαινόταν πὼς ἔβλεπε κιόλας γεμᾶτο τὸ δημόσιο θησαυροφυλάκιο...

—Κάτω οἱ φόροι! φώναξε. Οἱ ὑπήκοοί μου θ' ἀνασάνουν, θὰ εὐλογᾶνε τὴν κυβέρνησί μου! Βρέθηκε ὁ θαυματουργός, ποὺ θὰ μᾶς κάνη χρυσάφι ὅσο θέλουμε...

Ὁ βεζύρης κι' οἱ ἄλλοι ὑπουργοὶ εἶχαν παρακολουθήσει μὲ μεγάλη δυσπιστία τὸ πείραμα, ἀλλά, μπροστὰ στὸν ἐνθουσιασμὸ τοῦ Σουλτάνου, δὲν ἐτόλμησαν νὰ ποῦν τίποτα: Ἤξεραν πώς, ὡρισμένες στιγμές, ἡ σωστὴ εἶνε κι' αὐτὴ χρυσάφι.

Μόλις ἀνέλαβε, λοιπόν, τὰ καθήκοντά του ὁ νέος θησαυροφύλαξ, ἀνέπτυξε στὸ Σουλτάνο πὼς ἦταν ἀνάγκη νὰ προμηθευτοῦν ἄφθονη χρυσάσκονη κατ' εὐθεῖαν ἀπ' τὶς Ἰνδίες, γιὰ νὰ μποροῦν νὰ φτειάνουν χρυσάφι μέρα-νύχτα...

—Γιατί νὰ τ' ἀγοράζουμε ἀπ' τοὺς ψιλικατζῆδες τῆς Σταμπούλ; τοῦ εἶπε. Αὐτοὶ εἶνε ὅλοι αἰσχροκερδεῖς καὶ μπαγαπόντες...

Κι' ἔπεισε τὸ Σουλτάνο νὰ τοῦ ἐμπιστευθῆ ἕνα γενναῖο χρηματικὸ ποσὸ καὶ νὰ τοῦ ἀναθέση νὰ πάη μόνος του στὶς Ἰνδίες γιὰ ν' ἀγοράση τὴν πολύτιμη οὐσία...

Ὁ ἀλχημιστὴς ἔφυγε κι' ὁ Σουλτάνος περίμενε τὸν γυρισμό του μ' ἀγωνία. Περνοῦσαν ὅμως ἡ βδομάδες, οἱ μῆνες καὶ τὰ χρόνια κι' ὁ ἀλχημιστὴς-σωτῆρας δὲν φαινόταν πουθενά! Καὶ οὔτε εἶχε σκοπὸ νὰ γυρίση! Ὁ Σουλτάνος Μαχμοὺτ ἄρχισε νὰ ὑποψιάζεται πὼς εἶχε πέσει θῦμα κάποιου ἀγύρτη φοβεροῦ καὶ τρομεροῦ...

Ἔν' ἀπόγευμα, ποὺ ἦταν ἐξαιρετικὰ στενοχωρημένος, βγῆκε περίπατο. Περνῶντας σιμὰ σ' ἕνα κομμωτήριο, εἶδε κάποιο ντερβίση ποὺ βαστοῦσε ἕνα μεγάλο τετράδιο στὸ χέρι κι' ἐφωνοῦσε διάφορα ὀνόματα. Πῆγε μὲ περιέργεια κοντά του καὶ τὸν ρώτησε τί λογῆς πρᾶμμα ἦταν ἐκεῖνο τὸ τετράδιο καὶ γιατί φώναζε ἐκεῖνα τὰ ὀνόματα...

—Τὸ τεφτέρι ποὺ βλέπεις —τοῦ εἶπε ὁ ντερβίσης, ποὺ δὲν ὑποψιαζόταν καθόλου πὼς εἶχε μπροστά του τὸ Σουλτάνο— εἶνε τὸ τεφτέρι τῶν τρελλῶν! Ἐδῶ μέσα ἔχω γραμμένους ὅλους τοὺς παλαβοὺς τῆς αὐτοκρατορίας...

—Καὶ γιατί μέσ' στὸ τεφτέρι τῶν τρελλῶν ἔχεις γραμμένο πρῶτο πρῶτο τ' ὄνομα τοῦ Σουλτάνου; τὸν ρώτησε,

—Φαίνεται πὼς δὲν ζεῖς στὴν Τουρκία, τοῦ ἀποκρίθηκε ψύχραιμα ὁ ντερβίσης. Γιατὶ ἀλλοιῶς θἄξερες πὼς ὁ Σουλτάνος ἐμπιστεύθηκε ἕνα μεγάλο ποσὸ σ' ἕναν ἀγύρτη, σ' ἕναν κατεργάρη! Πῶς, λοιπόν, νὰ μὴ τὸν γράψω πρῶτο-πρῶτο στοὺς τρελλούς;...

—Καλά! τοῦ εἶπε τότε ὁ Σουλτάνος. Ἂν ὅμως γυρίσει ὁ ἀγύρτης κι' ἀποδειχτῆ πὼς ὁ Σουλτάνος ἤξερε τί ἔκανε;...

—Ἂν γυρίσει ὁ ἀγύρτης; εἶπε ὁ ντερβίσης κι' ἔμεινε γιὰ μιὰ στιγμὴ σιωπηλός... Ἂν γυρίσει —ξαναεῖπε σὲ λιγάκι— θὰ σβύσω τ' ὄνομα τοῦ πατησάχ, ποὺ τὸχω πρῶτο-πρῶτο στὸ τεφτέρι, καὶ θὰ βάλω στὴ θέσι του τὸ δικό του...

***

Ἕνας κάτοικος τῆς Ἀδριανουπόλεως εἶχε ἕνα σκύλο, ποὺ τὸν ἀγαποῦσε σὰν παιδί του. Μιὰ μέρα, ὅμως, τὸ πιστὸ σκυλὶ κύτταξε μὲ λύπη τὸν ἀφέντη του, κοίνησε τὴν οὐρά του καὶ ψόφησε. Ὁ Τοῦρκος καταλυπημένος, τὸν ἔθαψε μέσ' στὸ περβόλι του καὶ φύτεψε τριγύρω του τὰ πιὸ ὤμορφα λουλούδια... Σύναξε κατάπιν τοὺς φίλους του, τοὺς πῆγε μπρὸς στὸν τάφο τοῦ σκυλιοῦ του καὶ τοὺς εἶπε:

—Ἐδῶ ἀναπαύεται ὁ πιὸ πιστός μου φίλος!..

Οἱ φίλοι του κιπτάχτηκαν καὶ μετρήθηκαν: Ἦσα, σωστοί, δὲν ἔλειπε κανένας τους. Ποιὸν λοιπὸν ἐννοοῦσε λέγοντας τὰ λόγια αὐτὰ ὁ φίλος τους; Ἡ ἀπορία τους δὲν ἄργησε νὰ ἐξηγηθῆ, γιατὶ ἐκεῖνος, τοὺς εἶπε σὲ λιγάκι:

—Ἐδῶ ἔχω θαμμένο τὸ σκυλί μου...

Ἔπειτα ἀπὸ λίγες μέρες τοὺς ἐκάλεσε σ' ἕνα μνημόσυνο τοῦ σκυλιοῦ του, στὸ διάστημα τοῦ ὁποίου δὲν ἔπαυε νὰ ἐγκωμιάζη τὶς ἀρετὲς τοῦ ἀφοσιωμένου ζώου ποὺ τὸν εἶχε ὑπηρετήσει μὲ πίστι τόσα χρόνια...

ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΞΕΝΟΙ ΣΥΓΓΡΑΦΕΙΣ

Ὁ διάσημος Γάλλος μυθιστοριογράφος καὶ δραματογράφος Ζὰν Ζιραντόν.
(Σκίτσο τοῦ Μαγιέρ)

Οἱ γείτονες ὅμως ἦσαν κακεντρεχεῖς.

—Προσβάλλει τὴ θρησκεία μας! ἔλεγαν. Τί κάθεται καὶ κάνει μνημόσυνα καὶ θάβει ἕνα σκύλο, σὰ νὰ εἶχε ψυχή, καὶ νἄταν ἄνθρωπος! Αὐτὰ ποὺ κάθεται καὶ κάνει εἶνε πολὺ μεγάλη ἁμαρτία... Ὁ προφήτης δὲν τὸ θέλει τέτοιο πρᾶμμα! Πρέπει νὰ ἀτιμωρηθῆ, γιὰ νὰ βάλη γνῶσι, ὁ θεομπαίχτης, ὁ εἰδωλολάτρης...

Καὶ μιὰ καὶ δυὸ πῆγαν καὶ τὸν κατάγγειλαν σ' ἕναν κατῆ φανατικό.

Ἔξω φρενῶν ὁ φανατικὸς κατῆς, ἐπειδὴ προσβαλλόντουσαν τὰ θεῖα, ἔστειλε καὶ τὸν κάλεσε σ' ἀπολογία. Ὁ φιλήσυχος ὅμως ἐκεῖνος ἀνθρωπάκος ἤξερε πολὺ καλὰ τί σόι ἦταν ὁ κατῆς, καὶ δὲν εἶχε καμμιὰ διάθεσι νὰ μπλεχτῆ μὲ τὴ δικαιοσύνη... Πῆγε λοιπὸν καὶ τοῦ λέει:

—Ποῦ νὰ κάθομαι τώρα, κατῆ μου, νὰ σοῦ λέω, ἀπ' τὴν ἀρχὴ τὴν ἱστορία τοῦ σκυλιοῦ μου! Θὰ σοῦ πῶ μοναχὰ ἐκεῖνο, ποὺ δὲν θὰ σοῦ τόπε, φαντάζομαι, κανένας... Τὸ σκυλί μου, ποὺ χάθηκε, ἄρρωσε καὶ διαθήκη! Καὶ μεταξὺ τῶν ἄλλων ποὺ ὁρίζει, ὡς τελευταία θέλησί του, γράφει, μέσ' στὴ διαθήκη του, πὼς σὲ κάνει κληρονόμο, γιὰ τρεῖς χιλιάδες γρόσια! Καὶ νά, σοῦ τἄφερα, γιὰ νὰ σοῦ τὰ μετρήσω...

Ὁ κατῆς τσέπωσε τὶς τρεῖς χιλιάδες γρόσια— κι' ἔτσι ἡ ὑπόθεσι τελείωσε, δίχως ἄλλες ἐνοχλήσεις καὶ συνάπτειες γιὰ τὸν φιλόζωο ἐκεῖνο νοικοκύρη.

***

Στὴν τελευταία διάσκεψη τῆς Λωζάννης, ὁ Ἰσμὲτ πασᾶς, ὁ ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Τουρκίας, ἔκανε, μὲ τὴ βάρκα, ἕνα γῦρο στὴ λίμνη, μαζὺ μὲ κάποιο Γάλλον ἀντιπρόσωπο. Καθὼς πλησίαζαν στὴν ὄχθη, ὁ Ἰσμὲτ ἔδειξε στὸ Γάλλον ἀντιπρόσωπο ἕνα μικρὸν ὄμιλο, ποὺ ἀπετελεῖτο ἀπὸ μιὰ νεαρὰ Ἑλβετίδα κι' ἀπὸ δυὸ στρατιῶτες Ἑλβετούς. Οἱ δυὸ στρατιῶτες ἀπηύθυναν διάφορες φιλοφρονήσεις σπὴ νεαρὰ σιωπατοριώτισσά τους, ποὺ χαμογελοῦσε καὶ στοὺς δυό, χωρὶς νὰ βγάνη λέξι...

—Ὁ ἕνας ἀπ' τοὺς δυό τους, εἶπε ὁ Ἰσμέτ, δείχνοντας τοὺς δυὸ φαντάρους, εἶνε περιττός...

Κι' ἐπρόσθεσε χαμογελῶντας:

—Μονάχα πού, καθένας τους, φαντάζεται τὸν ἄλλον περιττό!...

ΓΝΩΜΙΚΑ

—Τὸ ἀναίσθητο μάτι δὲν ξέρει τί θὰ πῆ «δάκρυ».

—Πόσες φορὲς ἡ καρδιά μας δὲν γελάει φανερὰ γιὰ τὰ αἰσθήματα ἐκεῖνα ποὺ τὴν ἔκαναν νὰ χύση ἄλλοτε κρυφὰ δάκρυα!

—Ὁ καλύτερος γιατρὸς τοῦ κόσμου εἶν' ἐκεῖνος ποὺ κατορθώνει νὰ ἐμπιγείβση στὴν ψυχή μας θάρρος,